

НЕЗАБАРОМ НАШ ЮВІЛЕЙ — 80-ті РОКОВИНИ!

Восени цього року Український Музей і Бібліотека відзначатиме 80-ліття свого існування. Так як це найстарша українська культурна установа в Північній Америці, то доречно розповісти про те, як вона повстала, хто, як і чому

працювали для її заснування та розвитку і, найважливіше які були перші і наступні визначні експонати, даровані чи придбані, які роблять музейні і бібліотечні колекції унікальними та й тим підкреслюють важливість і нашої культурної установи.

Владика Константин Богачевський, другий Єпископ для українців в Америці, був свідомий того, що заснування освітніх та культурних установ було кінцевою і головною потребою для втримання українських емігрантів при церкві, для допомоги їм у збереженні національної ідентичності і вглиблення в релігійну та культурну спадщину. 1933 року, після довготривалих пошуків, Владика Богачевський купив відповідну посілість у Стемфорді, що у штаті Коннектикут, для вище згаданих цілей. У скорім часі після купівлі, він заснував Українську Католицьку Семінарію для вишколення українських священиків – таких необхідних для чисельних українських католицьких парафій, розкиданих по різних штатах в Америці. Також, у цей же час, Владика Богачевський проголосив плани для заснування Українського Музею і Бібліотеки на благо українських емігрантів у Америці для збереження їхньої спадщини.

Вістка про заснування Музею і Бібліотеки широко розійшлася не тільки в українських колах Америки, але також поміж українцями в Галичині. І для здійснення цього задуму почалась інтенсивна праця, яка тривала з 1934 і аж до офіційного відкриття в 1937 році.

Владика Богачевський і Отець Лев Чапельський – перший куратор Музею і Бібліотеки -- були в постійному зв'язку з директорами та визначними фахівцями музеїв та культурних установ у

Львові, таких як – Іларіон Свенціцький (1876-1956) – директор Національного Музею у Львові, Ярослав Пастернак (1892-1969) – директор культурного та історичного музею при Науковім Товаристві Шевченка у Львові, Євген Юлій Пеленський (1908-1956) – науковець та інші. Організатори нашого Музею і Бібліотеки зверталися до цих фахівців за порадами в справах різних організаційних аспектів та за вказівками в якому напрямку і до якого обсягу колекцій така установа повинна рівнятися. Вище згадані особи радо та з ентузіазмом давали свої фахові поради та помагали нашому Музею і Бібліотеці у надбанні експонатів для колекцій.

Митрополит Андрей Шептицький, довідавшись від Отця Льва Чапельського про заснування нашої установи, зразу ж відгукнувся, даруючи Музеєві картину-ескіз Божої Матері (один із кількох) для запрестольної ікони в церкві Св. Юра у Львові, яку Митрополит замовив у мистця Олекси Новаківського. Про цей перший експонат у нашій колекції я писала в "Сівачі" за 24 січня 2010 року.

Понад 20 визначних експонатів подарували Музеєві Сестри Василіянки з села Підмихайлівці, Рогатинського повіту. Чому Сестри Василіянки подарували такий неабиякий вартісний та щедрий дарунок? Українська Католицька Церква в Америці від самих початків до періоду другої світової війни зверталася за директивами, порадами та допомогою від єрархії та духівництва нашої церкви в Галичині і була в постійному зв'язку та взаємному співробітництві. Перші Сестри Василіянки приїхали до Америки 1911 року (на прохання Владика Сотера Ортинського) для організації сиротинців у Філадельфії. Владика Богачевський продовжував спровадження сестер з Галичини до Америки для роботи в цілоденних школах, які він почав організовувати при окремих парафіях. За це Владика віддячувався сестрам у Галичині, допомагаючи їм, особливо фінансово, коли була у цьому потреба.

У 1930 році Сестри Василіянки з монастиря, що в місті Журавно (Жидачівський повіт), мали нагоду закупити велику посілість (95 акрів землі, парк, кілька будинків) в селі Підмихайлівці де хотіли продовжувати роботу си-

ротинців, так як викорустовувалося для цього мале приміщення в Журавні. Ціна цієї посілости була 22,000 тисячі доларів, яких у них не було. З проханням допомоги звернувшись до Владика Богачевського. Владика оголосив збірку на цю ціль і в скорім часі потрібна сума була зібрана та переслана сестрам. У вдячність сестри Василіянки прислали понад 20 унікальних експонатів нашому Музеєві і Бібліотеці. Це сталося 4 жовтня 1936 р. – час, коли він перебував на стадії організації.

Перший експонат із цього дарунку, про який буду писати, – це мідяна миска і збан 17-го століття, уживані для хрещення і походили із старої церкви села Підтиличі. В центрі миски овальної форми є рельєфне зображення Благовіщення. Непорочна Марія навколішках у молитві, обернувши голову в бік Архангела Гавриїла, який у руці держить квітку лілею. Між двома постаттями -- велика ваза з квітами, а над ними -- голуб з промінням – символ Святого Духа. Збан прикрашений рослинними мотивами, виконаними ґравіюванням.

Обробка металу в Україні була широко розвиненим мистецтвом з 16-го по 19-те століття. Металеві вироби виготовляли народні майстри-ремісники для власного вжитку та цехові майстри, які виготовляли речі для вищих суспільних клас. Миска і збан, правдоподібно є робота цехових майстрів, бо були призначені для церковного вжитку. Цей експонат -- це справді унікальна річ, яка значно збагачує нашу колекцію релігійних експонатів.

У наступних числах "Сівача" продовжуватиму писати про інші цінні експонати з колекцій нашого Українського Музею і Бібліотеки.

Любов Волинець